

CUMMINGTONIET-PLAGIOKLAASKWARTSIET

door

L. B. BOS

Op 5 Augustus 1952 maakte schrijver dezes in gezelschap van collega Van der Vliet te Lippenhuizen een tocht naar de ontginningen in het Zeijerveld, Z.O. van Norg. In lange rijen lagen de duizenden en nog eens duizenden zwerfstenen langs de zandwegen door de bossen opgestapeld, een „dorado” voor de stenenliefhebbers. Te midden van al dat moois lag een zwerfsteen, uiterlijk veel gelijkend op een gewone kwartsiet, met een aantal min of meer evenwijdig verlopende kwartsbanden, die in een schuine richting uit de grondmassa staken, welke met een 2—5 mm dikke, geelbruine verweringskorst was bedekt.

Macroscopisch merkt men in de taaie en harde grondmassa zeer talrijke, glanzende, min of meer parallel gerichte, tot ruim 2 mm lange, kristalstengeltjes op. Ze deden schr. denken aan zeer fijne, kleurloze hoornblendenaaldjes.

Prof. Dr E. Niggli, directeur van het Rijksmuseum van Geologie en Mineralogie te Leiden, wien ik een stuk van het gesteente zond met het verzoek om determinatie, was zo vriendelijk mij een overdruk toe te zenden van de resultaten van het onderzoek aan het Geol. Min. Instituut der Rijksuniversiteit te Leiden, waarvoor schr. hem bij deze nogmaals hartelijk dank zegt.

Uit het microscopisch onderzoek aldaar is gebleken, dat de gevonden zwerfsteen een bijzondere, tot dusver (1952) in ons land niet nader beschreven gesteente-soort is.

Als hoofdbestanddelen werden cummingtonietische hoornblende, kwarts en basische plagioklaas gevonden, resp. met ca. 40, 30 en 25 vol. procenten. De stengelige, kleurloze hoornblende werd verder met behulp van een röntgenpulverdiagram met zekerheid als Cummingtoniet herkend. De zwerfsteen is alsoo een Cummingtoniet-plagioklaaskwartsiet.

Als herkomstgebied komen volgens het verslag het meest in aanmerking de sulfideertsgebieden van Midden-Zweden. Hier komen n.l. overeenkomstige ertskwartsieten voor, die volgens P. Geijer (1921) door metasomatische processen (Mg-metasomatose) uit leptieten en kwarts-amfibolieten zijn ontstaan. In het door P. Eskola (1914) beschreven Orijarvi-Region in Z. W. Finland komen vooral kwartsvrije Cummingtonietamfibolieten voor. —

Bergum, Dec. 1954.

LITERATUUR

- ESKOLA, P., On the petrology of the Orijarvi Region in South-western Finland. Bull. Comm. Géol. Finlande. 40 (1914).
 GEIJER, P., Recent work on Archaean Sulphide Ores in Fenno-Scandia. Economic Geology, 16, 279—288 (1921).
 JOHANNSSON, K., Vergleichende Untersuchungen an Anthophyllit, Grammatit und Cummingtonit. Z. f. Krist., 73, 31—51 (1930).